

I segueix, després de l'any 1000: 1142: *Hen* (Alart, *Priv.*, 40); 1145: «Horle --- Coxianensi --- Toluges --- Bg. de *Hen*» (col·le. Mor. LXI, 139); 1349: *Eyn* (Alart, *Doc. Géogr. Hi.*, 12); 1359: *En* (*CoDoACA* XII, 124); 1385: *En* (Alart, *o. c.*, 58); 1424: «G. Tuiscla loci d'*En*» (*InuLC*, s. v. *Tuiscla*). Ponsich (*Top.*, 114) hi afegeix *Enne* a. 1011, *En* 1084, 1090, i en 3 del S. XII, i 1267, *Hen* 1142, *Eyn* 1298, 1358, 1359, i altres de *En* en els Ss. XIV, XV, XVII i XVIII.<sup>1</sup>

Les dades antigues junt amb la forma actual semblen correspondre a una base ENNO- o ENNE-, la gran majoria d'aquelles en la forma *En* (tal com el ross. ant. *an* ANNUM), i les 5 de *Eyn* (950, 1288 i 3 del S. XIV). Amb el mateix tractament que el cat. comú *any*. La forma *Emne* d'un (o dos o tres) docs. d'*Eixalada*, potser tots còpia d'un sol, és ultracorrecció sense abast etimològic, segons el model dels monosíl·labs, *son* SOMNUM, *dan* DAMNUM, *don*, *dona*, DOMN, -NA.

ETIM. Es veu segur que es tracta d'un antic NP; com en tants NLL veïns, *Torèn*, *Ralleu*, *Guixà*, *Escaró*, o més enllà *Baó*, *Raó*, *Talau*... Quant a l'ètimon precís i la seva nacionalitat lingüística restem en dilema, natural per l'extrema brevetat del mot.

(1) És ben temptador pensar en el NP pre-romà ENNO, bastant repetit en diverses inscripcions de data romana: C.I.L. III, 3861, i v, 1924; així com el seu femení *Enna* (C.I.L. III, 3793), totes elles (potser no casualment) trobades en el Venet, a Friül, a Eslovènia, i potser Àustria. És evident que ha de ser un abreujament hipocorístic d'un compost d'evident formació indoeuropea: *Eni-geños*, *Enicnus/Emnige*, -a, format amb l'indoeur. comú -GENO i una inicial EN-, de la qual Holder dona molts més testimonis, junt amb les inscripcions on documenta el compost *Enigenos* i l'abreujament familiar (veg. *Alt. Spr.* I, 1439-40).<sup>25</sup>

Hom pensava en un nom venètic, vist el lloc de troballa de les inscr.; i és el que feu Untermann, que ja veu el caràcter de «kurzname» de *Enno* respecte de *Enigenos* (*Kratylos* XIII, 1968, 13); caràcter d'altra banda evident, car en una inscr. trobada a Este figura un ENNIUS L. com a pare d'una «Romulia *Eniceni*», a la qual dedica la inscripció, com a filla morta (CIL v, 2620); és evident que *Eni-ceniu* és grafia equivalent de *Enigenia* (en datiu pre-romà -*niu*) i que el nom del pare *Ennius* és una llatinització del pre-romà *Enno*:<sup>45</sup> justament *Eni-gen-* significa 'engendrada per ENNO'.

El nom de «venètic», però, es queda curt, car hi ha una altra inscr. de «Secundus *Enigeni* filius» (CIL XII, 33), trobada a *Coursegoules*, distr. de *Grassa* de Alpes-Maritimes: o sigui la clàssica del substrat lúgur;<sup>50</sup> i d'altres compostos formats amb ENI- se n'han trobat a les regions lúgurs: un *Enibudius* gravat en una inscr. trobada prop de Niça (CIL v, 865-66) i *Enicus*, *Enicinus*, *Enianus* els documenta Holder, també, cap a Lígúria. Avui està provat que els lígurs havien estat<sup>55</sup> indoeuropeïtzats pels sorotaptes; i des dels estudis de Pokorny sabem que venètics i sorotaptes volaven junts en la nebulosa indoeuropea: Pokorny els va identificar en part dels seus estudis.

Seria, doncs, el conflentí *En* un nom sorotàptic, com<sup>60</sup>

potser ho són també els veïns *Molig* i *Talau*: i recordem que estem en la part del Conflent, on tenim el nucli celtoide de *Conat*, *Jújols*, *Llar*; i altres noms pre-romans de caràcter indecís entre cèltic i sorotàptic, com *Toès*, *Toèvol*, *Nyòvols*, *Bula*, *Tec*, *Tet*.

(2) Jo havia posat *En* en E. T. C. I, 143.17, entre els provinents d'un NP germànic, si bé amb un «?». I encara no podem retractar-ho. Car en efecte *Enno* està també documentat sovint per Förstemann com a germànic (col., 99) des del S. VIII a Sankt-Gall etc.; i es pot comprendre com un hipocorístic germànic de l'arrel AN- (42 noms en Först.). Resta, doncs, el dilema, puix que hi ha tants NLL provinents de NPP germànics, no sols en les terres rosselloneses (recordem els veïns *Torèn* etc., que ja he dit supra) com en totes les terres catalanes. Impossibile decidir-se resoltament per (1) o (2).

És cert que una part dels *Enne* registrats per Förstemann també podrien ser el nom sorotàptic germanitzat: p. ex., em crida l'atenció que el femení *Emna*<sup>2</sup> (S. VIII) Först. el treu d'una llista de Salzburg, a Àustria, bastant a prop de Igg i Laibach, on es van trobar aquelles inscripcions de *Enno* i *Enicnus* sorotàptic o venètic i també *Eninna* fem. es va trobar a Eslovènia (Ljubljana = Laibach) (CIL II, 39860). Qui sap, doncs, si podem tirar un pont entre (1) i (2) admetent que el nom pre-romà va ser germanitzat ulteriorment incorporant-lo als de l'arrel germànica AN-.

<sup>1</sup> No crec que correspongui a *En* una menció de «Santa Maria de *Enz*» (o *Eniz* lect. incerta) en un doc. de 1075, tingut en compte a l'art. *Canigó*. Probable que s'hagi de llegir *Euz*, i es tracti del poble d'*Eus* al N. de Prada, encara que hi havia església dedicada a St. Vicenç, també «basilica Ste. Marie in Castello de *Illice*» a. 1258 i «castrum de *Eucio*» a. 1243 (Ponsich, *Top.*, 104). — <sup>2</sup> Suposant que estigués ben copiat (?), i no per *Enna*, aqueix -*mn-* ens recorda la grafia *Emne* dels documents d'*Eixalada* S. IX, però ja hem dit que aquesta no està gens garantida i és natural ultracorrecció. Inútil recer-car-ho més.

ENCAI, *Es Cocó de l' ~*

Es troba a la costa Sud de Cabrera, entre l'Ensiola i els Estells (LI, 92.29; Mapa Mascaró 46H4).

ETIM. Es podria pensar en la paraula *encall* 'encallament' com a ètimon; potser nom estraftat per andalusos navegants repetit per mallorquins amb -*ai* per influència dels nombrosos mots balears en -*ai* < ACULUM: el NL *Es Llenegai* (LI, 92.27) és molt a prop i hi pogué influir. J. F. C.

ENCALABER, *Vall d' ~*

Partida de Móra la Nova (Ribera d'Ebre); *pron.*: *deŋkalabé* (XIII, 114.8).

Potser per \**calaver*, dissimilació d'un *caraver* 'barquer', derivat de *càreu/carav-*, ll. CARĀBUS 'bót, llagut', que ha estat usat per als de la costa i fins els de l'Ebre (DECat II, 580-2), cf. art. *Càrrova* i *La Caravera* de Lloret.